

..... [p1]

Brugge, 1ⁿ [Augustus] '90.

Geachte Heer en Vriend,

Ziehier wat ik over tijd van jaren nopens de vijve¹ aangeteekend heb:

“Vijfve.

“In de acten der Brugsche classis² ([handschrift] van Cupus), komt onder de Generalia, behandeld op de klasse te Sluis, den 12ⁿ April 1583, art. 11, dit voor:

“Gevraecht zijnde, of een lidtmaedt vermach koyen ende peerden, gheslegghen vander vijfve, belesen, andwoordt: neen.”³

(Bijdragen tot de Oudheidskunde en [Geschiedenis] inzonderheid van Zeeuwsch-Vlaanderen, III, 391).⁴

En op blz. 290 van deel IV⁵

..... [p2]

.....

- 1 Reactie op vraag in: Bijblad van Loquela: 9 (Sporkele 1890) 10: "Wat slag van peerdeziekte heet men de vijfve, uitsprekens gelijk vi- in 't Fr. *viveur*? Geh. Couckelaere."
- 2 Vergadering van een aantal protestants gereformeerde kerken in de nabije regio (classisgebied). Zij is het laagste bovengemeentelijke bestuursniveau (Wikipedia).
- 3 Gevraagd zijnde, of gebeden mogen worden uitgesproken over een lid koeien en paarden die aan de *vijfve* lijden, antwoordt (hij): neen.
- 4 Vragen naar het woord "vijve" door H.Q.J. In: Bijdragen tot de Oudheidskunde en Geschiedenis inzonderdheid van Zeeuwsch-Vlaanderen. dl. III (1858), p.391.
- 5 Antwoord door J.E. Risseeuw op de vraag over "Vijve". In: Bijdragen tot de Oudheidskunde en Geschiedenis inzonderdheid van Zeeuwsch-Vlaanderen. dl. IV (1859), p.290.

Vijfve. - Mr. J. Egberts Risseeuw: “Er wordt ook thans nog, zoo schrijft hij, door aangeduid de kleine kolder, waarvoor geen geneesmiddel bekend zijnde, bezweeringen en gebeden werden aangewend. ‘t Is eene kwaal, die bij de paarden voorkomt en ook somtijds, doch zelden, bij het hoornvee. Het woord komt voor in een oud woordenboek, aldus: “Vijve, morbus, verminatio, cyclus”. (Kiliaen heeft: “Vijve, vijver, fijve, fijver, verminatio, cyclus, morbus periculosissimus animalium, cum a verme praecipue infestantur ([*Gallico*]. - avive.”

“Tusschen Brugge en Sluis is een plaatsje, waar de daemonen zich oudtijds sterk ophielden, en wel in de nabuurschap van het gehucht de Brouwers, niet ver van Coolkerke, langs welk gehucht het oude Zwin vloeide, en welks wateren een magtigen invloed op die daemonen hadden. In een moeras of een stuk van die oude vaart⁶ hadden jaarlijks exorcismen⁷ plaats, en dat wel tot in 1793 toe. In de nabuurschap van de Brouwers heeft tot in 1785 een wagen of koets gestaan, waarin men geloofde dat de Booze in persoon zijn verblijf

..... [p3]

hield. Sommigen zeggen, dat die wagen door de liberalen van 1785 in triomf is weggevoerd; anderen zeggen, dat dit geschied is in 1793.”

Verder:

“Het woord Vive is nog heden bij de landlieden in deze streken en in Vlaanderen in gebruik. Het schijnt, dat men door eene insnijding achter het oor de paarden thans van die kwaal geneest. Dat de Brugsche classis de bezweeringen in dezen verbood, toont den afkeer van het Protestantisme omtrent bijgeloovigheden.”⁸

Ziedaar, mijn geachte Heer, wat ik van de Vive weet. Is het bovenstaande niet geheel en al klaar, het is toch raar.

Misschien hangt het volgende met de vijve tehoop:⁹

.....

6 Het Oud Zwin (niet het huidige Zwin of de Zwinmonding) was de eerste verbinding van Brugge met de zee. Het was een kunstmatig gegraven kanaal dat oorspronkelijk liep van de Brugse Koolkerkepoort via Oostkerke tot aan de Bloedlozendijk te Westkapelle, waar het via een sluis uitmondde in het Zwinestuarium. Het Oud Zwin diende oorspronkelijk voor de scheepvaart, maar werd later een afwateringskanaal. (J. Americkx, Het Oud Zwin. In: Biekorf: 55 (1954) 4, p.81-87)

7 Duiveluitdrijvingen.

8 Dit citaat is een toevoeging door H.Q.J. op de verklaring van Risseeuw.

9 Samen.

Contra vermes:

Gang ût, nesso, mid nigun nessiklînon,

ût fana themo marge an that bêne,

fan themo bêne an that flêsg,

ût van themo flêsg an thia hûd,

ût fan thera hûd an thesa strâla.

drohtin, uuerthe sô!

In

..... [p4]

alle geval, gaat die uitlezing van worms te gaâr met de belezing der peerden die kootlam waren:

+ Primum Pater [*noster*].¹⁰

Visc flôt aftar [*w*]atare, verbrustum sîna vetherun; thô gihêlida ina úse druhtin. The selvo druhtin, thie thena visc gihêlda¹¹ thie gihêle that hers theru spuriholtî. Amen.

En wanneer krijg ik nu eens goed bescheid nopens de tafel¹² van Loquela?

Vaart al wel!

Uw toegenegen

K. Deflou

.....

10 Eerst een onzevader (bidden).

11 Deflou maakte een aanzet van ^ boven de eerste i: hij schreef het lijntje omhoog en begon aan het lijntje omlaag, toen hij zag dat het ^ op de e moest komen, en heeft het zo laten staan.

12 Alfabetische woordenlijst, index. De woordenlijst van Loquela verscheen in 1891.

Briefbeschrijving

Verzender	Deflou, Karel
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	01/08/1890
Verzendingsplaats	Brugge (Brugge)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 210x135 wit, vierkant geruit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	6353
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle12656

Inhoud

Incipit	Ziehier wat ik over tijd van jaren
---------	------------------------------------

Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	01/08/1890, Brugge, Karel Deflou aan [Guido Gezelle]
Editeur	Johan Van Eenoo
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .

Citeren

Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
